

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum consensus expressus per verba de præsentia causet
matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

ostendit consensum matrimonii causam esse sufficientem. Secundò ostendit qualis debeat esse ille consensus. 28. di. ibi. Hic tractari solet. Prima est principalis lectio, & diuiditur in tres. Primò præmissio de quo est intrinsecus diffinit matrimonium. Secundò ostendit causam effectiuam. Tertiò excludit quendam errorem. Secunda ibi. Efficiens autem causa. Tertia ibi. Quidam tamen asserunt. Hęc tertia diuiditur in duas. Primò ponit errorem, & erroris confirmationem. Secundò determinat veritatem. Secunda ibi. His autem ita respondetur.

1 IN speciali sic procedit, & proponit primò propositum in quo apparet quòd de matrimonio vult determinare, & diffinit matrimonium cõmuniter dicēs: quòd est viri & mulieris maritalis coniunctio inter legitimas personas indiuiduam vitæ cõsuetudinem retinens, ad quam indiuiduam consuetudinem pertinet mutua redditiõ debiti, & quòd vnus sine altero vouere continentiam non potest, nec se alteri altero viuentē copulare possit. Postea dicit quòd causa matrimonii est consensus cordium per verba de præsentī expressus, aliter enim matrimonium fieri non potest. Et confirmatur per plures autoritates quæ dicunt coniugium esse post talem consensum, licet carnalis copula non sequeretur. Postea dicit quòd aliqui dicunt ante carnalem copulam sponsalia esse & nõ coniugium, & aliquos sponsores & aliquas sponsores non cõiuges, & hoc quidem probat: quia sponsus inuita sponsa potest monasterium eligere, coniugatus vel coniugata non potest. Aliquando enim Autores vocant coniuges, quia futuri sunt coniuges. Vltimò determinat distinguendo de sponsalibus dicens, quòd sponsalia de futuro coniuges non faciunt, sed sponsalia de præsentī. Quòd probat per multa iura, quòd quedam sunt sponsalia de futuro, quedam de præsentī. Probat etiam quòd illa sponsalia differunt, quia post sponsalia de futuro, licet spõs ad ordines accedere, non autem post sponsalia de præsentī, &c.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum consensus expressus per verba de præsentī causet matrimonium.

Circa distinctionem istam queruntur quatuor. Primò est vtrum consensus expressus per verba de præsentī causet matrimonium. Et videtur quòd non: quia propositum est causa propositi, & oppositum est causa oppositi, sed dissensus qui opponitur consensui nõ soluit matrimonium, ergo consensus nõ causet.

2 Item sicut per matrimonium obligatur homo homini, ita per votum obligatur homo Deo, sed ad obligationem voti sufficit promissio interior sine expressione verborum, ergo ad obligationem matrimonii sufficit consensus interior sine expressione verborum.

3 Item in professione religionis contrahitur quoddam matrimonium spirituale, sed professio fit per verba de futuro dicendo ero obediens, ergo matrimonium carnale debet contrahi per verba de futuro.

4 IN contrarium est quòd dicit Magister in littera.

5 RESPONSIÒ. Dicendum quòd ad matrimonium requiritur cõsensus per verba de præsentī, vel per aliquid quòd teneat vicem verborum. Quòd requiratur consensus patet, quia res quæ est liberi vnus non transit in ius alterius nisi de consensu domini, aut superioris, sed quilibet tam vir quàm mulier habet liberum dominium super corpus suum quantum ad actum carnalem qui ordinatur ad cõseruationem speciei, hic enim actus non cadit sub seruitute, sed solum opera manualia & exteriora, ergo cum per matrimonium transeat ius & potestas corporis vnus coniugis in alterum, oportet quòd hoc fit per liberum cõsensum cuiuslibet eorum: non enim inuenitur autoritas Dei (qui in hoc est superior dominus) expressa in contrariis. Quòd autem requiratur consensus expressus per verba patet sic: quia matrimonium vel est sacramentum vel contractus solum, si fit sacramentum requiritur aliquod sensibile signum, cum hoc sit de ratione sacramenti, vt dictum fuit in principio huius libri: tale autem non est nisi expressio verborum. Si verò sit contractus, idẽ sequitur, quia contractus civilis quo obligantur mutuo contrahentes oportet quod cuiuslibet contrahentium innotescat, alioquin non obligaret, sed consensus interior sine expressione verborum vel aliquorum

vicem verborum gerentium non potest innotescere, ergo non causet contractum obligatorium, vt est matrimonium sed requiritur expressio verborum, vel per nutus & signa quæ inter mutos tenent vicem verborum, vel per litteras inter absentes vel aliquid huiusmodi. Quòd autem illa verba debeant esse de præsentī & non de futuro patet: quia qui promittit se aliquid facturum nõdum facit illud, sed per verba de futuro nõ est nisi promissio de cõtrahendo matrimonio, ergo per talia verba nõdum contrahit.

6 AD primum arg. dicendum quòd illa propositio, si oppositum in opposito, &c. veritatem habet quòd aliquid est causa sufficiens, non solũ efficiens, sed cõseruans, consensus autem qualitercunq; expressus non est causa sufficiens matrimonii nisi supposita institutione diuina quæ nõ cõtrahit cum consensu ad dissoluendum matrimonium, sicut cum consensu ad cõstruendum, ideo nõ valet. Item licet sit causa aliquo modo efficiens, non tamen cõseruans.

7 Ad secundum dicendum quòd non est simile de obligatione voti quòd fit Deo qui intuetur cor (& ideo apud eum sufficit actus interior) & de obligatione matrimonii quæ fit homini qui nõ potest videre nisi quæ exterior patet: & ideo præter consensum interiorẽ requiritur expressio eius per verba exteriora vel signa vicem verborum gerentia.

8 Ad tertium dic, quòd obligatio professionis fit per verba de præsentī, vt cum dicitur facio professionem: sed obligatio ad actus futuros fit per verba de futuro, vt promitto quòd ero tibi obediens, &c.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vtrum matrimonium soluat per religionis ingressum.

Secundò queritur vtrum matrimonium soluat per religionis ingressum. Et videtur quòd sic: quia minus vinculum soluitur per maius, sicut votum tranſmarinum soluitur per ingressum religionis, & vinculum ingressus religionis minoris per ingressum maioris: sed vinculum matrimonii cum sit humanum minus est quàm vinculum religionis quòd est diuinum, ergo &c.

2 Item qui spiritu Dei aguntur illi non sunt sub lege (vt dicitur Gal. 5.) sed qui ingrediuntur religionem videtur duci spiritu Dei & lege priuata, ergo non subiacet legi matrimonii.

3 IN contrarium est, quia Apostolus. 1. Cor. 7. prohibet vacare orationi etiam ad tempus nisi de consensu patris: & ibidem dicit quòd mulier est alligata viro quandiu viuunt eius vir, ergo vinculum matrimonii non soluitur nisi per mortem.

4 RESPONSIÒ. Matrimonium potest solui dupliciter. Vno modo quo ad vinculum. Alio modo ad thorum. Primo ergo agendum est de solutione matrimonii quo ad vinculum, deinde quo ad thorum.

5 Quantum ad primum sciendum est quòd matrimonium vel est consummatum per carnalem copulam vel non: si non, sic soluitur per ingressum religionis, sicut expressè declaratum est extra de conuer. coniugatorum, ca. ex publico, quæ autem sit causa huius non est clarũ omnino.

6 Quidam enim dicunt hæc esse causam, quia maritus ante carnalem copulam non habet plenam possessionem corporis vxoris suæ, nec cõuerso: quando autem aliquis proficitur religionem, ponit prælarum vice Dei in perfecta possessione sui, & quia in promissionibus fortior est promissio possidendi, ideo talis debet & potest in religione manere & non redire ad matrimonium. Sed hæc ratio non videtur valere, quia secundum eam qui contraheret cum aliqua primo per verba de præsentī, & ante carnalem copulam acciperet aliam, & illam cognosceret, solueret matrimonium cum prima: quia nõ habuit plenam possessionem corporis sui, & deberet manere cum secunda cuius plenam possessionem corporis habuit, quòd est falsum. Et iterum talis ingressus esset illicitus, quantum ex post facto teneret, hoc autem non est verum, quare &c.

7 Alii dicunt quòd hoc est, quia religio est maius bonum quàm matrimonium, & ideo nõ debet impediri per minus bonum. Sed istud minus valet, quia sic matrimonium consummatum solueretur per religionis ingressum sicut non consummatum: perfectior enim est status religionis